

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XIX. évfolyam 158. szám.

Nagy-Várad.

Péntek, 1913. július 11.

Obstrukció — éjfélig a városi közgyűlésen.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságában Kossuth Lajos diszpolgárságának lezavazása óta nem volt olyan közgyűlés, mint tegnap.

Az új kormány kinevezéséről szóló leiratot a város tanácsa azon javaslattal terjesztette elő, hogy bizalmát fejezze ki a törvényhatóság az új kormány iránt.

Ez a javaslat az ellenzék körében élénk ellenállást keltett s elhatározták, hogy a legmesszebbmenő obstrukció terére lépnek.

Már a polgármesteri jelentésnél jelentkezett az obstrukció előszele. Egy óra hosszáig szólottak a jelentéshez.

A bizalomra vonatkozó javaslatnál azután megeredt a szóáradat.

Dr Stokker József nyitotta meg a vitát. Körülbelül egy óráig beszélt.

Jöttek egymásután a többiek. Dr György Ernő szintén 1 óráig beszélt.

Közben a képviselők egyenkint elszálingóztak vacsorálni, de csakhamar visszajöttek, nehogy lemaradjanak a szavazásról.

A nagyterem két oldalán úgy a kistanácsterem, mint a bizottsági terem átalakult étteremmé. Nem győzték hordani a szolgálk előbb a kávé, de később fogósabb dolgokra; sonkára, szalonárra került a sor.

Baróthy Pál ügyész megsejtette, hogy obstrukció lesz és hatalmas irattáskát hozott magával s míg a szónokok csepülték a kormányt, Baróthy egész sereg bűnyűgyet tanulmányozott át.

Nyolc óráig csak könnyen vették a dolgot, sőt humorosan kérdezték egymástól, hogy vajjon meddig tart a gyűlés.

Az ellenzék vezetői azonban csak nemleges választ adtak a kérdezősködéésre, de a beavatottak már tudták, hogy éjfél előtt nem lesz szavazás.

Tíz óra előtt alig negyedórával azonban, mikor dr Adorján Emil felállt szólásra,

nyilvánvalóvá lett, hogy csak éjfél körül lehet szó szavazásról.

De hát akarva, nem akarva, mindkét részről beletörődtek a változhatatlanba vártak.

A munkapárt részéről, előzetes megállapodás szerinti, senki sem szólalt fel.

Adorján Emil 11 órakor fejezte be beszédét s névszerinti szavazással döntöttek. 61 szavazattal, 28 ellen a tanács javaslatát fogadták el.

A szavazás a következőleg oszlik meg: igennel szavazott: 16 választott városatyá, 25 virilis és 20 tiszviselő; nemmel szavazott: 21 választott és 7 virilis.

A tanácskozás lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt; a bizottsági tagok nagy számmal voltak jelen.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták a polgármester havi jelentését, amely a már ismertetett érdekesebb adatain kívül megemlékezik a feministák látogatásáról; kegyeletes sorokat szentel néhai özv. Tisza Kálmán elhunytának, bejelenti, hogy Némethy Károly belügyminiszteri államtitkár a város nevében üdvözölte, kitüntetése alkalmából. Részletes jelentést tett a városi tejközpont ügyéről.

Csak magyarul.

Dr Adorján Emil általánosan, stíláriss szempontból szól a jelentéshez. A polgármesteri jelentés nem magyarul van írva. Cítál a jelentésből s azt mondja, hogy egy tolmács állásra van szükség, hogy a polgármester jelentését magyarra fordítsa. Adjunk példát, hogy helyes magyarsággal írják meg a jelentéseket. Ezután bírálja a jelentés egyes tételeit. Kifogásolja, hogy a városi adó bevételeiről nem tesz említést. Az ügyforgalomnál kéri kiténtetni, hogy mennyi volt az érdemleges munka. A csendőrszolgálatnál a villamos berendezést nem a városi villamosmű kapta meg, hanem más, aki aztán a munkákat redukálta s kiadta a villamos munkát. Így azután majd lesz pótmunka. A 3-ik vashid építése csigalassusággal készül. A jéggyár villamárám szükségleténél a tételeket kifogásolta. A vízvezeték vizet miért vizsgáltatják másutt, mikor felállítottuk a városi vegyvizsgáló intézetet.

A tejközpont bizottságát sürűbben hívják össze; a tej nem megfelelő. Már az átvételnél van a hiba. Kevés a zsirtartalom, például Szabó dr Jankafalváról 45 százalék, Tisza István Gesztről 38 százalék zsirtartalmu tejet szállít. (Derűtség.)

Dr Hoványi Géza: 38 százalékos tej, jó tej!

Dr Adorján Emil: Ne legyenek tekintettel a magas rangra, hanem egyformán járjanak el. Végül a villamos-mű új szabályrendeletét sürgeti. Az egységáratok szállítsák le. Sürgeti, hogy az erdélyi földgáz igénybevétele iránt tegyen lépéseket a város.

Czeplédy Jeremiás a közmunkák tervezésénél az illetők 1 százalékot fizessenek a városnak. Ezt indítványozza. A városi munkákat helybeli iparosokkal készíttetni. Apollónál pl. a szobrászmunkákat marosvásárhelyi iparosnak adják. Ilyen gazdálkodás mellett a nagyváradai iparosok nyomorba jutnak.

Dr Olasz Béla a burkolásokat kifogásolja. A korona-utcai iskolánál aszfalt-burkolat kell, mert a kocsik zajától nem lehet tanítani. Rámutat a minap történt vízbefulladásra és sürgeti a mentőcsónakok beszerzését.

Dr Perczel Adolf a jelentésnek a tejközpontra vonatkozó részével foglalkozik. A városi tejközpontnál a tej zsirtartalma nagyon kevés, holott ez adja meg a tej értékét. A tejszállításokkal zsirtartalom szerint szerződjenek s e szerint állapítsák meg az árát. Így kössék jövőben a szerződéseket.

Weisz Lajos, a tejközpont kereskedelmi részéről nem számol be a jelentés. Nem értenek az üzlet kereskedelmi részéhez. Ilyen körülmények között a veszteség mindnagyobb lesz. Sürgősen intézkedjenek, hogy a mai állapot megszűnjék.

Balogh Döme nem tudja elképzelni, hogy miért nem készítik a harmadik vashidhoz az uttestet, hogy mikor a vasszerkezet megérkezik, az uttest készen legyen. Egy hétfőn beadott indítványát miért nem hozzák be a közgyűlésbe.

Szabó Károly a Páris-pataknál előállott pótmunkák költségeinek ki által leendő megtérítése és Sztaroveszky-utca járhatóvá tétele ügyében szólal fel. Kéri, hogy sürgősen intézkedjenek a forgalom helyreállítása iránt.

Zboray Gyula a hegyi utak kijavítását sürgeti.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól

kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában

(Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, múlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419.

Rimler Károly igéri, hogy minden irányban megteszi a szükséges intézkedéseket.

Bizalmat a kormánynak.

Élénk mozgolódást keltett gr. Tisza István miniszterelnök leirata, amelyre nézve a tanács javasolta, hogy a törvényhatósági bizottság a gr. Tisza István miniszterelnök vezetésével álló magyar miniszterek kinevezését örövendetesen vegye tudomásul, törvényes hatáskörében támogatását hazafias kötelességének tartja, erről a kormány iránti bizalmának kifejezése mellett biztosítja. Erről gr. Tisza István miniszterelnököt az orsz. kormány képviselőjében feliratilag értesítsék.

Dr. Stokker József nem fogadja el a javaslatot, hanem indítványozza, hogy egyszerűen vegyék tudomásul.

Egy hang: Sajnálattal! (Derűtség.)

Dr. Stokker József nem talál semmi okot, hogy örövendve vegyék tudomásul a kinevezést, sőt bizalmat szavazzanak. Részletesen indokolja ezen indítványt. Arculesapásnak mondja, hogy a katonai igazságszolgáltatásnál csak a német nyelvet ismerik el, holott a törvény szerint magyarul kellene az egész eljárást vezetni. E téren visszaesés van s ez a mai kormányelnök beleegyezésével jött létre. 400 év óta harcban áll a nemzet a beolvasztási törekvésekkel szemben. Pártkülönbség nélkül kötelességünk alkotmányunkat megvédeni. A mai alkotmányosság csak álarc, mert az abszolutizmus alatt nyögünk. Alkotmányunk garanciája az adó- és ujoncmegajánlási jog és a házszabály, amelyet nem szabad lerombolni. Az obstrukciót nem dicsőíti, de az nálunk mindég az alkotmányosság betegségének a jele. (Zaj.) A házszabályokat még Tisza Kálmán is respektálta. A mostani többség nem kapta az országban a szavazatok nagyobb számát, hanem az ellenzék. Hogy mégis munkapárti a képviselők többsége, ez a választókerületek mai beosztásán fordult meg. A választásoknál a visszaélések orgiákat ültek, s a bíróság is megállapította, hogy az állami pénzekből milliók mentek a választásra. A munkapárti többséget a törvénytelen gyermekhez hasonlítja. A házszabályok megsértése, a választások tisztátalansága miatt nem viseltetik bizalommal a kormány iránt. Majd a választási törvényről beszél ezután, a kormány terveze nem elégíti ki s ezért nem viseltetik a kormány iránt bizalommal. Ő az egyesült ellenzék által kidolgozott törvénytervezetet fogadja el. A tisztviselők kényszerülve vannak a kormány jelöltjére szavazni.

Siket Traján: A tisztviselők közül többen szavaztak az ellenzékre.

Dr. Adorján Emil: Jól van, legalább látjuk, hogy nyilván tartják a hivatal főnökök, kik hova szavaztak. (Zaj.)

Siket Traján (felpattant helyéről). Nem tartják nyilván, de nyilvános a dolog, ön is tudja ezt. Senkinek sem lett baja (Zaj.) Még tovább foglalkozik a választásokkal és a házszabályrevízióval, a parlamentarisséggel. Indítványozza, hogy egyszerűen vegyék tudomásul a leiratot.

Radikális javaslat.

Dr. György Ernő hosszasan foglalkozik a általános, titkos választási joggal, amely egyedül van hivatva az országot kulturális és gazdasági téren bevezetni a nyugati kulturális államok közé. Foglalkozik a katonai törvényekkel. — A kormány választótörvénytervezeténél vigyáztak, hogy politikai eltulodások ne jöhessenek létre. Mig

titkos szavazat nem lesz, nem lehet szabad politikai jogok gyakorlatáról beszélni. A nyílt szavazás a polgári elemre és a tisztviselőkre fenyegető. A mostani kormány reakciós, antidemokratikus és antiliberalis. A mai kormány az eddigi szabadságot is meg akarja napról napra szorítani. A sajtót mindenképpen meg akarják kormányrendeletekkel szorítani s fél a kormány független bíróságra bízni a dolgot. A gyülekezési jogot is megszorítani igyekeznek. A rendőrállam felé haladunk s ez a polgárságra a legveszélyesebb. A központi hatalom megerősítése a főcél. A nemzetiségi kérdéseket nem zárt ajtók mögött, hanem jó közigazgatással, jó igazságszolgáltatással, nem kedvezményekkel lehet elérni. A fővér a mai kormányzat mellett: a rend. Kétféle rend van, az orosz, — de szuronnyal állandóan kormányozni nem lehet. Olyan rend kell, amely tekintetbe veszi minden oldalról a polgárság jogos kívánságát. Becsületes adó-, vámpolitika, közigazgatás a polgárság érdeke, amelyeket nem lehet, nem szabad a kormánynak borra valóért odadobni. Ha a polgárok bizalommal nem viseltetnének, másként bannának vele. Javaslatot terjesztett elő, hogy sajnálattal veszi a leiratot s bizalmatlanságát fejezi ki. Indokolja összevonva az általa elmondottakat. A javaslatot élénken megtapsolta az ellenzék.

Ne politizáljanak.

Dr. Olasz Béla hibáztatja a tanácsot, hogy a kérdést ilyen javaslattal hozza elő, holott az kellett volna, hogy egyszerűen napirendre térjenek. Mikor az ellenzék nem régen indítványt adott be, akkor a tuloldal azt mondta: ne politizáljon a közgyűlés. Van sok dolog, amire a tanácsnak gondolnia kellene. Ezek volnának a tanács kötelességei, nem a politizálás. Ezután a közállapotokról szól. Végül határozati javaslatot nyújt be a tanács javaslata ellen.

Czeglédy Jeremiás szintén nem fogadja el a tanács javaslatát, mert mindig 48-as volt. Szeretne olyan igaz magyar kormányt üdvözölni, aki nem értene egyet az osztrákkal. Olyan magyar kormányt szeretne üdvözölni, aki hozná a függetlenséget, az önálló magyar hadsereget. Párttekintet nélkül bizalmat szavazna, akiben felismerné az igaz magyart. Ezután az agráriusok ellen beszél.

Dr. Altmann Jakab sajnósan kénytelen tudomásul venni a kormány leiratát, de bizalommal iránta nem viseltetik. A multból tapasztalta a sok inguriát s ezért azzal fejezi be beszédét az új kormányférfiakra nézve: Multadban nincs öröm, jövődbe nnincs remény.

Dr. Perczel Adolf demokratikus szempontból ellenzi a bizalom nyilvánítását.

Balogh Döme azt említi fel, hogy Tisza erőszakoskodása megingatta az ország iránti bizalmat a külföld előtt; még pénzt is ezért nem ad a külföld Magyarországra. Részletezi Tisza erőszakoskodásait. Ausztriával való viszonyunk káros és veszedelmes voltát fejtegeti. Tisza feladja a nemzet jogait s ellehetünk készülve, hogy 1917-ben az önálló vámerületet ismét feladják. A titkos választást kívánja, mert csak ez segít a bajokon. Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt.

Láng József az agrárizmus és merkantilizmust fejtegeti. Az iparfejlesztés érdekében szól. Vázolja a magyar ipar multját és rámutat az ipartörvény hiányaira s mégis 1884 óta nem igyekeznek új ipartörvényt alkotni.

Határozati javaslatot nyújt be, amely

szerint nem szavaz bizalmat a kormánynak, hanem elvárja, hogy az ipartörvényt mielőbb módosítsa s az ipar és kereskedelem érdekeit istápolja.

Szabó Károly vázolja Tisza István működését a szabadelvű pártban és a munkapártban. Egész működése a hatalomhoz való ragaszkodás volt. Mikor a szabadelvű párt kisebbségben maradt, akkor tünt ki, hogy nem is volt program, csak a hatalom. A munkapárt működését kritizálja s azt teljesen méddőnek tartja. Az iparosságért, kereskedőkért sem tett, a mostani válságos időben. Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a kinevezést tudomásul veszi és felír a kisiparosok támogatása érdekében.

Szokolay Tamás tagadja, hogy volna ember, aki szíve szerint méltónak találja a kormányt a bizalomra. A mai többség össze lett vásárolva. A kormány csak azoktól várhat bizalmat, akiknek függetlenségük és önzetük nincs. A kormány paktál a nemzetiségekkel. Bizalmat szavazna Tiszának, ha visszavonulna Gesztre, de így nem.

Elaetuk a bort a németnek.

Lukács Géza a mult évi rossz bortermésre hivatkozik, amely megmaradt, mert a régebbi jó bort el kellett adni a németnek, hogy a fináncot kifizessük. A koalíció jó bortörvényt alkotott, de a kormány megengedte, hogy az osztrák bortörvény ki-játsza a magyar bort s a hamis borral el-áraszsa az országot. Az agrár kölesőnnel a kormány tönkre tette a bortermelőket. Ezekért nem szavaz bizalmat a kormánynak.

Schwarcz Izidor a polgárság megbízásából szól itt. Polemizál Olasz Bélával s szerinte minden embernek politizálni kellene. Bizalmat nem szavaz.

Pásztor Ede a bizalom szavazást annyira tartja, mint elárulni a hazát. Az ellenzéki lapokat elkobozzák, ezért nem szavaz bizalmat s ilyen irányu hat. javaslatot terjeszt elő.

Zboray Gyula a bizalomnyilvánítás eszméjét nem helyesli. A tanácsnak volna más dolga is, mint a bizalom gyártás. Ha valóban erős a kormány, nincs szükség bizalomra. A kormány feje rendet csinált, de békét soha.

Weisz Lajos ellene van az ilyen politikai bizalom nyilvánításának, de kényszerülve van álláspontját igazolni. Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt. Gazdasági önállósítása az országnak, a kormány első kötelessége is. A kormány az iparral, kereskedelemmel nem törődik. Határozati javaslatot terjeszt elő s a bizalmat nem szavazza meg.

Hann Lajos azért sem szavaz bizalmat a kormánynak, mert a betegsegelyző törvényt nem módosítja. Ilyen irányu javaslatot ad be.

Adorján beszéde.

Háromnegyed 10 órakor kezdte beszédét. A polgármesternek a javaslatnál olyan módot kell keresni, amely lehetőleg minden polgárt kielégít. Ezt képzele-e olyan javaslatnak? Ki merne-e állani ilyen javaslattal Velencén, vagy egy népgyűlésen?

Dr. Olasz Béla: Udvari tanácsos lesz.

Rimler Károly: Akkor beszéljenek, ha kinyujtom a kis ujjamat utána.

Hlatky Endre: Kire tetszett érteni Olasz Bélának, Tiszára, vagy a polgármesterre?

Dr. Olasz Béla: Tiszára! (Derűtség.)

Dr. Adorján Emil: mit fog a történet-író képzelni, hogy mi indította Nagyvárad polgárait arra, hogy minden kormányt üdvözölt. A multban is így volt. Az abszolút

HERBST Arany-, ezüst- ékszer és óra : áruhaza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.
Guttmann-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolhatni:

Aranyláncok, nyak-
láncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2, 50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár
13-14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások
olcsón eszközöltenek.
Szemüvegek beteg szemekhez or-
vosi recept nélkül kaphatók.

korszakban a helytartókat, tábornokokat, összesen 17-et diszpolgárnak választott Nagyvárad. Foglalkozik Tisza István működésével, aki saját beismerése szerint átlépte a törvényt, a házszabályokat, amelyeket pedig Deák Ferenc sérthetetlennek mondott. Tisza pedig 100-nál több képviselőt kizárt s rendőrséggel vette körül a Házat. (Zaj.) Az obstrukciót, az adott viszonyok között helyesli, mert a nép által odaküldött képviselők sikra szálltak a magyarságért. Igazi alkotmány mellett kizárt dolog az obstrukció. A só panamával szemben mondhatnak sokat a koalícióra, de azt nem, hogy az alkotmányt csonkították, mint a mostani kormány. (Tetszés.) Mindent feladtak, ami magyar volt, köztük a honvédséget is beosztják a közös hadseregbe. Mi lesz majd ilyen vegyes csapatban. Nem az, ami Mária Teréziának megmentette a trónt. Rátért, hogy a mostani többség miként jött össze: pénzzel. A koalíció alatt 3 és fél százalék volt a kamat, pénzhiány s mi van ma. Ma inség, nyomor s mit tesz a mostani kormány, semmit, sőt mindent megdrágítottak, vasutat, dohányt stb., no meg a sót. A tiz évi obstrukció azt jelenti, hogy évenként 20000 ember nem lett elvonva a munkától. A külpolitikát erősen kritizálja. A kis balkáni államokkal nem kezdünk ki, mert erősek vagyunk s Oroszországgal nem merünk kikezdeni, mert gyengék vagyunk. (Zaj.) Hosszasabban fejtegeti a keleti kérdést, amelyet alapjában elhibáztak, ugy kereskedelmi, mint közgazdasági szempontból. A beszéd végén a történelemre hivatkozott, amely az 5 álláspontjukat fogja igazolni. Indítványt ad be a tanács javaslata ellen. (Taps, éljenzés.)

Ezután a vita befejeztetett s mivel azellenzék névszerinti szavazást kért azt a főispán elrendelte.

Elnöklő főispán kijelentette, hogy a szavazásnál a tanács javaslatát teszi fel, Stokker József javaslatával szemben. A tanács javaslatára igennel, a Stokker javaslatára nemmel szavaznak. Ha a tanács javaslatát fogadják el, az összes határozati javaslatok és indítványok elesnek.

Dr Adorján Emil kijelentette, hogy a kérdés feltevése ellen óvást emel s jogorvoslattal fog élni.

Ezután megkezdődött a szavazás. Beadtak 89 szavazatot s ebből 61 igen, 28 nem volt, tehát a tanács javaslatát 31 szótöbbséggel elfogadták.

Igennel szavaztak:

Baróthy Pál, dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula, dr Medvigy Gábor, Fényes Manó, Gábel Jakab, Grosz Géza, Breider Armin, Brüder Jenő, dr Demetrovics Elek, Diósi Lajos, Farkas Izidor, Siket Traján, Stark Gyula, Sztarill Ferenc, Löwenstein Zsigmond, Reismann Mór, Schwartz Antal, dr Tóth Ferenc, Ullmann Sándor, dr Weisz Márton, Ince Lajos, Ince Lipót, Juszt Károly, dr Löblé László, Miskolczy Barnabás, dr Moskovits József, dr Moskovits Miklós, Id. Moskovits Mór, ifj. Moskovits Mór, dr Munk Béla, Rádl Odón, Rendes Vilmos, Róthbarth Ede, Ternyei Antal, ifj. Ullmann Izidor, Weiszlovics Lajos, dr Weimann Jenő, Weinberger Lajos, Rimler Károly, Bordé Ferenc, Juricskay Barnabás, Pásztor Bertalan, Gerő Armin, Komlóssy József, Eleméry Ferenc, Lukács Odón, dr Molnár Imre, Nizsalovszky Sándor, dr Poynár Dezső, Bige Béla, Kőszeghy József, Szücs Géza, Jelinek Géza, Tóth Béla, Theimleitner György, Papolezy Ferenc, Jablonszky Emil, Lakos Lajos, Molnár Imre, dr Nyiry Odón, ifj. Popper József.

Nemmel szavaztak: Hann Lajos, Láng József, Lukács Géza, Sas Ede, dr Stokker József, Szilárdy Ernő, Szokoly Tamás, dr Adorján Emil, Altmann Jakab, Balogh Döme, Boros Jenő, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Kelen Béla, ifj. Mónus Sándor, Pásztor Ede, Schwarcz Izidor, Szabó Károly, Tátray Sándor, Weisz Lajos, Zboray Gyula, dr Bleyer Endre, dr György Ernő,

dr Perczel Adolf, dr Olasz Béla, Róth Henrik, Weiszlovics Emil, Weiszlovics Gyula.

Az eredményt egy negyed 12 órakor hirdette ki az elnök.

A közgyűlést ma, pénteken délután 3 órakor folytatják.

A BALKÁNI HÁBORU.

A balkáni határról az a hír terjedt el tegnap a budapesti tőzsdén, hogy a szerbek és a bolgárok fegyverszünetet kötöttek.

Éppen ideje is volna.

Valamikor, 1885-ben Magyarország és Ausztria elkövették azt a hibát, hogy megállították a szerb-bolgár háboruban a győzelmesen előnyomuló bolgárokat. Pedig akkor Bulgária évtizedekre letörte volna a szerb szarvakat. Most Szerbia, mely a törökök elleni hadakozást jóformán csak nézte, inkább rabolt és asszonyokat gyilkolt, mint harcolt, ez a Szerbia orvul megtámadta a törökkel szemben annyi véres diadalt aratott bolgárokat s szövetségben a görögökkel, támogatva Romániától, elrabolja a bolgároktól diadalmaik gyümölcsét.

Ebben a rablóhadjáratban Szerbiát feltétlenül meg kell akadályozni. Egy elbizakodott Szerbia és Románia a mi szomszédságunkban kész veszedelmet jelentenének. Ha a balkáni civakodóknak maguktól eszükbe nem jut a marakodást abbahagyni, akkor kellene közbelépni, de most már nem Bulgária ellen, hanem Bulgáriáért.

A Balkánon nekünk életérdekünk az erős Bulgária és az önálló Albánia. Az utóbbiért a téli diplomáciai esatározásokban exponáltuk magunkat keményen; most Bulgáriát nem engedhetjük összetöretni.

Hogy azután ebből micsoda európai kavarodás keletkezne, azt egyelőre belátni sem lehet.

Csak örvendeni kell ha valóban bizonyul a hír, mely szerint a balkáni népek a jobbik eszűkhöz kaptak és a fölösleges embervér pazarlást abban hagyják.

*

A balkáni eseményekről a következő tudósítások szólnak:

Románia és Bulgária.

London, jul. 10.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint Románia határozottan el van szánva arra, hogy nem fogja megengedni, hogy a balkáni egyensúly a bolgárok javára eltolódjék. Ha tehát a bolgárok győznének, akkor Románia a szerbeket fogja támogatni, ha pedig a szerbek győznének, a bolgárokat fogja segíteni.

Szerb hír bolgár vereségről.

Belgrád, július 10.

A Knyazevábi bevonult bolgár csapatokat hivatalos jelentés szerint a szerbek heves támadás után teljesen megsemmisítették. Vlasinánál a bolgárok támadását visszaverték. Egy bolgár századot elfogtunk, egy golyószóró üteget elvettünk tőlük. Kovacev bolgár tábornok hadserege visszavonulóban van részint Dubnica, részint Peesevo felé.

Belgrád, július 10.

Rövid harc után a szerbek Radovistot, a görögök pedig Petricset és Sztrumnicát elfoglalták. A bol-

gár hadsereg pánikszerű menekülésben Paskavics-Planina felé fut.

Zimony, jul. 10.

Késő este az a hír érkezett ide, hogy a szerbek a bolgárokat Zajecsnánál megverték és nagy veszteséget okoztak nekik. A bolgárok Belogracsik irányában menekültek.

Oroszország készenlétben.

Bécs, július 10.

Egy orosz diplomata kijelentette, ha a mostani háboru jelentékenyebb változást idézne elő a Balkánon, Oroszország rögtön beavatkoznék, mert semmi körülmények között nem tűrné, hogy Románia nagyobb területhez jusson, mint amennyit eddig igényelt. Oroszország nyugodtan vár egyelőre, de abban a pillanatban beavatkozik, amikor Románia akar a helyzet ura lenni.

Uj bolgár siker.

Szófia, jul. 10.

A bolgár csapatok tegnap heves harc után jelentős sikert értek el. A Szultántete-Paparica vonalon a szerbeket nagy veszteséggel visszaverték. A bolgárok Egripalánka felé előnyomulnak. Kocsánánál is visszaverték a szerbek támadását és ők maguk is támadásba mentek át. A görögökkel szemben Dojrantól északra és a Sztruma partján maradtak győzelmét.

Bécs, július 10.

A Reichspost jelenti Szófiából: A bolgárok újabb sikereket értek el. Pirot előtt már bolgár ágyuk állanak. A bolgár északi sereg Dojran-nál Tosev tábornok parancsnoksága alatt utban van Kumanovo felé. Ivanov tábornok Dojrajnnál győzött a görögök ellen.

Beöthy László lemondott.

Már gróf Tisza Istvánnak miniszterelnökké történt kinevezésekor emlegették, hogy Beöthy László kereskedelmi miniszter lemond tárcájáról. A miniszterelnöknek azonban, akit Beöthy Lászlóhoz régi, intim bartság fűz, sikerült visszatartani azzal a föltétellel, hogy addig, amíg megfelelő utódot nem találnak, megtartja tárcáját.

Ez az idő most elérkezett. Beöthy László ugyanis, mint beavatott politikai körökből értesülünk, beadta lemondását. Távozását azokkal a lesújtó családi gyász-esetekkel indokolta, amelyek az utóbbi időben érték.

Csak nyugodt időkre várt, hogy távozási szándékát megvalósítsa. Utódjának megválasztása nem kis gondot adott. Gróf Wickenburg Márk külügyi osztályfőnököt nem nélkülözhetik, annál kevésbé, mert gróf Eszterházy Pál, aki ezt az ügykört betölthette volna, magas pozícióba lép; befejezett dolog, hogy Pétervárra megy a monarchia nagykövetének. — Teleszky János pénzügyminiszter Jankovich Béla kultuszminisztert ajánlotta kereskedelmi miniszternek és ez a terv egy ideig előtérben is állott. Jankovich azonban, mint a munka-

párton mondják, oly sikerrel kezdte meg a miniszterium rendbehozatalát, hogy őt Tisza semmiképp nem akarta kibolygatni ebből az állásából.

Beöthy utódja a kereskedelmi miniszterium élén báró Harkányi János, a főrendiház tagja, a facseti kerület volt képviselője lesz.

Gróf Tisza István miniszterelnök a hét végén vagy a jövő hét elején Ischlbe utazik, amikor is a királynak bejelenti Beöthy lemondását és ugyanakkor meg fog történni Harkányi kinevezése is.

Kossuth betegsége. Kossuth, mint ezt a tegnapi lapok is megírják, Nanheimban hirtelen megbetegedett. Kossuth Ferenc tudvalevőleg minden izgalomra erősen reagál és ilyenkor szivgörcsök fogják el.

A pártvezérek erre való tekintettel legutóbbi politikai megbeszélésekbe nem is vonták be, hogy minden egyes részlettel külön-külön ne izgassák. Apponyi Albert gróf különben is teljesen ismeri Kossuth felfogását és ezt a felfogást a megbeszélések során mindenben honorálta is. Kossuth azonban nem tud lemondani a lapok olvasásáról, noha orvosai ettől is eltiltották és legutóbb elolvasta azt a hirt, hogy Nagy György Kossuth Lajos-pártot alapít. Ez a hír annyira felizgatta, hogy nyomban erőt vettek rajta a szivgörcsök és csak éteriinjekciókkal tudták életre téríteni. Azóta ágyban fekvő beteg.

Szegény cigányok.

Már a szemétdombon sem hagyják élni őket.

A mai nyomoruságos világban nagyon meg kellett volna fontolni a rendőrségnek, amikor a tisztí orvos véleményadására eltiltotta a cigányokat a szemétdombokon való bányászattól. A nagyváradi cigányok közül a munkaképtelenek, asszonyok és gyermekek a szemétdombból tartották fenn magukat. Hogy most ettől eltiltották őket, könnyen ráadják fejüket a lopásra és akkor aztán a közönség fogja ennek az elhamarkodott rendeletnek kárát vallani.

Nagyváradnak van három szemétdombja is. Ezeken naponta ötven-hatvan cigány bogarásza a csontot, rongyot, vasat, rezet és egyéb szeméttel. Ezt aztán ők a hátukon behordják a két rongyraktárba és így naponta 2-3 koronát keresnek.

Igen ám, de ezzel a visszahordással a tisztí orvos véleménye szerint temérdek hulladék, bacillus és piszok kerül vissza a városba. Ezért kellett a cigányokat tegnap a szemétdombokról rendőrökkel kikergetni.

Ez a megoldás egyenesen veszedelmes, mert provokálja ezt a rongyos és éhes hadat a városi vagyon ellen és lopni fognak. Panaszkodtak is a rongyszedőnek: Weisz Józsefnek és nagy sirás-rívás után ráveték, hogy adjon be kérvényt dr. Tóth Ferenc ügyvéd útján a főkapitánysághoz a tilalom visszavonására.

Kemény L. Ignác, aki mindig szeretettel kezelte a cigány-kérdést, újabb és helyesebb megoldást proponált. Az ő ajánlata szerint a cigányoknak meg kell engedni a szemét kibányászását, de nem szabad nekik azt visszahordani a városban lévő rongyraktárakba, hanem a velenoei, az ősi és az olaszii állomásokon raktározzák a kiválogatott anyagot s innen transponálják tovább. Ezt a prozociót könnyen keresztül lehet vinni és megmenekszik a város közönsége attól az aggodalomtól, hogy lopnak a cigányok.

Beszélgetésem egy letört emberrel.

Dr Fényes Samunak nem izlik a káptalan bagaméri bora.

Meghallottam, hogy dr Fényes Samu fővárosi ügyvéd a Bőrkereskedők és Cserzőiparosok Országos Egyesületének főtákkára, országosan ismert agitátor az „Uttörő” című keresztény volt zsidó nyomtatvány vértanuja és nagyszakállu népbarát Nagyváradon időzik.

Azt hiszem, hogy kegyeletes kötelességet teljesítettem, amikor elzarándokoltam hozzá. Áhitattal néztem uttörő fejére, melyet már alaposan megvert az ezüst. Mondhatom, hogy nagyon nehezen bukkantam rá.

Egy elrejtett zugban ült többed magával. A helyiség szuterén volt és szeparé, egy szőke hölgy hordta eljűk Palugyay borát. Nedves pinceszag érzett, mélyen a föld alatt ültek, fölöttük rozszant villanydróton vöröslött egy poros villanykörte. Bizony-bizony megindultam, amikor így láttam a hajdani Mestert, a fénylő Fényes Samut ilyen sanyaru milióban és azt mondtam:

— Ó mester, ugye ez a sorsa Magyarhonban a szabadgondolat nagymestereinek és kertészkedő apostolainak. Ó Mester, hát így kell találkozunk! . . .

Jól szemügyre vettem. Ő próbálta megmagyarázni népies alpra fektetett tudományos formában (vagy fordítva ő mester: tudományos alpra fektetett népies formában; már önnök ugyis mindegy) a világ teremtését. Hát ön ellen szerveztünk bohódiakéveink alatt eszkereszapatokat? Hát ön akarta kiszorítani az „Uttörővel” a középiskolákból a „Zászlónkat!?” O kedves Mester, e hoffmanni hangulat, ami ebben a berendezett pincében erőt vesz rajtam, minden részvételem felkölti maga iránt.

Mondja el nekem megható történetét szeretett lapjának, a jobblétre szenderült „Uttörőnek.” Hogy van az, hogy olyan régen nem láttam? Miért nem ír? Hogy fog felépülni a jövő Magyarország, ha az „Uttörő” nem fogja sürgetni? Hát miért hallgatott el? Ki bántotta, ki ölte meg? Ő válaszoljon ezekre az égő kérdésekre Mester, mert szomjuhozom az igazságot.

Fényes Samu rám emelte fényes szeméit. Szép délceg ember. Szimpatikus szakáll van, fekete színű, itt-ott csillog egy ezüstsál. Polgári foglalkozása közben mint védőügyvéd, szép sikereket érhetett el a védői asztal mellől. Egészen szimpla a beszédmodora, a szavai mögött nincs semmi mélység, vigan pőfékelve halad a gondolkozása, mint a vicinális. Meglepődve tapasztaltam, hogy mondatai nem kincsesbányából fakadnak, hanem szimpla polgári fejből. Azt gondoltam, hogy vezető elme, izzó tudással. Ő dehogy. Előregedett ügyvéd.

Tehát.

— Hej, az Uttörőről,

arról szívesen beszéllek. 1911 májusában alakult a társaság. Sorozatos tudományos előadásokat tartottunk. Ötvenhárom vidéki városban voltunk két év alatt és eleinte mindenütt óriási sikerünk volt. Uram, mióta Árpád bejött, azóta nem tartottak Magyarországon annyi tudományos előadást, mint mi két év alatt. Tudja mennyit? . . . Őt-

száztizenhatot tartottunk. (Költői nagyítás, Szerk.)

— Még 1911. szeptemberében betérjesztettük alapszabályainkat a kultuszminisztériumba. Vártunk negyven napot. Nem jött vissza. Erre mi megindítottuk az előadásokat. És két év múlva, most jut eszükbe beleszólni a munkánkba. Nem hagyták jóvá az alapszabályokat, azzal az indokolással, hogy mi nem objektíve tárgyaljuk a tudományos kérdéseket.

— Mi lesz az Uttörővel és a sorozatos prelegálásokkal?

— Folytatjuk. Az Uttörő szebb napokra vár. Mi pedig egyenkint tanítgatjuk hiveinket. Le-leutazunk egy-egy városba más cím alatt.

„Nyomomban Butykay!”

— Letörtek, cudarul letörtek édes fiam. Irigyelték sikereinket és a hercegprimás, Majláth püspök indítottak ellenünk akciót.

— Miért nem jött Nagyváradra is többször? Talán nem látta szívesen a Darwinkör, vagy a Társadalomtudományi Társaság?

— Egyszer voltam itt. Nagyon furesán fogadtak. Azt mondták, hogy az én eszméim, az én propagandám idejét multa már itt. Nagyon okosak itt az emberek! . . .

— Nem volt rám szükség. De én azt hiszem, hogy engem páter Butykay tett itt tönkre. Hallatlan volt az! . . . Mindig a nyomomban volt ez az ember és lerontotta az én munkámat. Bangha Bélának is hosszú keze van, mindig megszurtt. Ők voltak a megölőim . . .

Megrendülve hallgattam e konfessziót. Tehát ez a titka Fényes Samu bukásának. Hej, a jó magyar bor . . .

A fanyar bor.

Elmondotta ezután, hogy kiküldött három cikket Brodának, Häkkelnek és Ostwaldnak azok közül, amelyeket kifogásoltak, hogy nem objektív. Ezek majd egy röpiratban fogják megmondani véleményüket. Különben pedig egy járásbírói büntető ügyben jött le Budapestről.

Bájos eseteket mesélt ügyvédi praxisából. Többek közt Ilonka leánya dadájának a fiát, akit kitiltottak Budapestről, holott budapesti és mikor ki akart menni, akkor visszahozták.

— Se-ki se-be ország ez uraim, mondta borongó komorsággal. Igyunk inkább! . . .

A vendéglős hizelegni akar. Először cigányt csempésztett be, de a Bőrkereskedők és Cserzőiparosok Országos Egyesületének főtákkára elküldi őket. Ő nem mulat. Aztán a Palugyay mellé behozat két üveg bagaméri bort és dicséri erősen.

— Ez ám a bor! mondja a vendéglős. Arany a színe. Jha nem hiába káptalani termés. Tessék csak megkóstolni ügyvéd ur.

— Nem, nem iszom ebből.

— De kérem.

— Na jó. És megkóstolja.

— Ez káptalani bor?

— Az az. Kitűnő ugye?

— Nekem nem izlik. Nagyon fanyar . . .

Igy tüntet a haldokló oroszán elvei mellett. És egész este a sápadt Palugyay bort itta. A bagamérral titokban sokszor kacérkodott. Rá-ránézett . . .

A nagyváradai teherpályaudvar.

A kamara felterjesztése a kereskedelemügyi miniszteriumhoz.

Sokszor volt már szó e lapok hasábjain a nagyváradai teherpályaudvar és áruraktárakról, amelyek semmiképpen sem felelnek meg a nagyváradai hatalmas áruforgalomnak. A Kereskedelmi és Iparkamara most ismét felterjesztéssel élt a kereskedelmi miniszteriumhoz, amelyben felsorolja a kamara által kiküldött bizottság által megállapított hibákat, bajokat és kéri ezek megszüntetését. A felsorolt jogos kívánságok teljesítése elől nem térhet ki a miniszterium.

A beadvány a következőképp hangzik:

A Nagyméltóságú

Kereskedelmi M. Kir. Minisztériumnak
Budapest.

Nagyvárad város vasúti szállítással állandóan foglalkozó kereskedő és iparos közönsége részéről egyre több panasz hangzik el a nagyváradai vasúti állomás berendezésének hiányai és hibái miatt. Ezen hiányok és hibák kiküszöbölését a pályaudvar kibővítésétől várták az érdekeltek annyival is inkább, mert erre nézve felterjesztéseink folytán a Nagyméltóságú Miniszterium többszörös ígéretét bírtuk. A pályaudvar immár tényre vált kibővítése és e raktárak folyamatban lévő újjáépítése során az érdekeltek újabb panaszokkal fordultak kamaránkhoz.

Ez a körülmény arra indította kamaránkat, hogy a helyszínre kebeléből szakértő bizottságot küldjön ki, mely az esetleges hiányokat konstátálva, azok kiküszöbölése végett megfelelő előterjesztéseket tegyen.

A bizottság kitűzött feladatahoz képest a helyszínen megjelent és beható vizsgálat után a következő hibákat állapította meg:

Legelsőben is teljesen elhibáztunk találta azt, hogy a kocsirakományok fel és lerakására szolgáló terület a pályaudvar tulsó oldalán az u. n. Nilgesz-telep felől lett újabban elhelyezve. Ez a körülmény a szállító közönségre nézve rendkívül hátrányos, mivel a rakodóig igen nagy utat kell az áruk elfuvarozására rendelt járműveknek megtenniük, míg az e célra éppen nem alkalmasan épített, magas percentben emelkedő felüljárón át nagy küzdelmek és állatkínzás árán a feladandó árukkal a rakodóhoz érnek, vagy az érkezett árukat a városba szállítják. Azért mondjuk a felüljárót nem e célra épültnek, mert az építések az kis méretben és csak a vidéki és szőlő fuvarozásra, nem pedig tömegáruk elszállítására volt szánva, amennyiben még akkor a tulsó oldalra helyezőndő lerakodóról szó nem volt. Növeli még a bajt az is, hogy a rakodó tér kövezete nagyon rossz, mely a nehéz járművek kerekei alatt lépten-nyomon felbomlik. A kerekek agyig sülyednek a homokba, honnan nagy munkával szabadíthatók ki.

Ezen a türethetetlen állapoton segítve volna, ha a kocsirakományok rakodó területe a város felől eső oldalra helyeztetnék át. Az áthelyezés sem a kivitel módjait, sem anyagi oldalait illetőleg nem ütköznék leközvetlenül akadályokba. Ha ugyanis a biharpüspöki felé vezető országút az u. n. Eprekerti széléig kihelyeztetnék, a pályaudvar oly nagy területet nyerne, mely az állomás rendes forgalmának teljesen megfelelné. Itt ugyanis már vagy 180 méter hosszban az országút áthelyezése a darabáruk raktára miatt munkában van és ezen áthelyezés a város irányában még további 120 méterrel a pályaudvar területét annyira megnagyobbítaná ép a legkedvezőbb helyen, hogy oda egy hatalmas lerakodó bőven elférne. Akadályai ezen áthelyezésnek csupán Nagyvárad város tulajdonát képező használatlan terület átadása és az áthelye-

zés költségei volnának, az előbbi a város bizonytalanság nélkül és szívesen átengedné, a költség pedig a nyereség nagy területtel szemben alig számbavehető. A forgalomnak egyes időszakokban tapasztalható rendkívüli emelkedésére számítva, kisegítő eszközül kellene ez esetben csak a tulsó oldalon az első rámpával szemben levő még ki nem épített rakodó területhez folyamodni.

Mi sem természetesebb, minthogy a szállító közönség a fentebb javasolt átalakítást nagy örömmel venné, mert nagy fáradtságtól, sok költségtől és veszélyeségtől szabadulna meg; míg a mai állapot egyes-egyedül csak a nagyváradai közúti vasútnak kedvez, mert a közönség kénytelen ezen vállalat útján fuvaroztatni be és ki azon tömeg áruit is, amelyek pedig a nagyobb költséget nem bírják el.

Hasonlóképpen nagy hiánya a pályaud-

var új berendezésének, hogy még mindig hiányzik a már sokszor kérelmezett és rég kilátásba helyezett emelő daru. Ez a rakodást nagyon megkönnyítő szerkezet a kisebb forgalmu német pályaudvaron is otthonos, míg nálunk még a nagyforgalmu nagyváradai állomás is nélkülözi.

Tisztelettel kérjük azért Nagyméltóságodat, hogy a rakodó területnek a fenti javaslat értelmében való elhelyezése és illetve átalakítása iránt, nem különben a város felől eső részre áthelyezendő rakodóhely, vagy a pályaudvar más arra alkalmas pontján egy emelő daru felállítása érdekében sürgős intézkedéseket tenni kegyeskedjék.

Nagyvárad, 1913 július 9.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:

Dr. Moskovits József, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök. titkár.

Elöntötte a víz Mezőteleget.

— Kiküldött munkatársunk jelentése. —

Mezőteleget az idén első volt az országban azok között a községek között, melyek viz alá kerültek. Szerdán egész nap szakadt az eső. Csütörtök éjjel nagykeveset szünetelt az ég csatornáit, aztán újból megeredt a zápor.

Szinte előre lehetett tudni, hogy az újabb esőzés csak óriási veszedelmeket jelenthet.

Az első jelentés.

Alig fogyasztottuk el ebédünket, mikor szinte riasztóan szólalt meg a telefon esengője. A mezőtelegeti tudósító jelentette telefonon, hogy a község nagy része viz alatt van és Révről még mindig áradást jelentenek.

Nyomban kocsira ültünk és megindultunk a veszedelem színhelye felé.

Sárga cipőben, könnyű nyári ruhában, mintha valami látványosságra készültünk volna. Alig robog ki a Kolozsvári-utról a kocsis, dió és szilvafakkal szegélyezett állami úton haladunk. Gyönyörű zöld vetés mindenütt.

Olykor-olykor egy két tábla sárguló gabonavetés is teszi változatossá az utat. Egymásután maradnak el Fugyi, Fugyivásárhely községek. Ki sem néz senki a házakból, megszokták már a városi kocsikat. Egy-két házörzökutya csakhol felénk, aztán azok is elmaradnak.

Az első víz.

A kilométerjelző kőoszlop a 16-ikat mutatja, mikor a fák között piszkos hullámokat látunk. Ez a Körözs! Rengeteg buzavetések között csillog a víz. A fűzfák derékig állanak a vízben. Az országút az egyedüli hely, ahol nincs még víz, de ennek is ostromolja mindkét részét a szennyes ár. Ha így tart a víz emelkedése estére viz alatt lesz az út. Ez még nem a Körözs. A 19-ik kilométerhez érünk. Itt már élénkebb az élet. Nagyvárad felé igyekvő emberek kiáltoznak utánunk:

- Jó lesz visszatérni!
- Nem lehet tovább menni!
- De csak hajtsen!

És a kocsis hajt.

Megrekedt szekerek.

No, most jön Mezőteleget. A gyárak kényeiből kiözlő füstöt ide hozza a szél. Mikor a kocsis leereszti a kocsis ernyőjét valószínű kocsitábor közepén találjuk magunkat. Vásári árukkal, butorokkal, fával, fű-

szerekkel megrakott szekerek foglalják el két oldalt az utat.

— Nem lehet tovább menni. A víz másfél méter magas.

Az újságírói ambíció hajt bennünket s nem akarjuk ismerni a „nem lehetet”.

— Nekünk menni kell!

— Uram, ha 100 forintot fizet, akkor sem mehetek, hiszen a kocsim uszni fog a vízen.

Leszálltunk a kényelmes párnás kocsi-ból. Pár méterre előttünk van a község meg a víz. Piszkos sárgásbarna hullámok hőmpölyögnek előttünk.

A kihalt falu.

Ameddig beláttunk innen a faluba, mindennütt csak vizet, elborított házakat, s a fák koronáját látjuk. Ez volna Mezőteleget főutcája. Délben még lehetett közlekedni rajta, most még tutajjal sem mer rá menni senki.

Mindenütt csak viz, sebes, sodró másfél méteres viz. Sehol egy lelket nem lehet látni. A szekeresemberek mondják, hogy délben még látták a községbelieket, de azóta senki sem mutatkozott. Itt a határban a víz elszigetelt egy cigány familiát, az most kétségbeesve kuporog a veszendő kunyhó előtt és kétségbeesve rimánkodik segítségért. De ki segítsen rajtuk, mikor mindenki segítségre szorul.

Emberháton az árban.

Senki sem akart vállalkozni rá, hogy bennünket be vigyen a községbe s így kénytelenek voltunk magunk elindulni. Az első akadály mindjárt egy széles és mély vízzel telt árok volt. Semmi se volt keresztül ugrani. Egyik újságíró kollegám, aki velem volt, itt kapta az első vizet, amennyiben ugrásközben az árok kellős közepébe talált kerülni. Szurós drótkerítéseken keresztül bujva, térdig érő vízben gázoltunk míg az első házhoz jutottunk. Az egész udvar tele volt vízzel. A házban félméter magas lehetett a víz.

— Van itt valaki? Kiáltottunk be.

Kérdésünkre felnyitott az egyik ablak és egy férfi nézett ki.

— Igen kérem! Vagyunk itt.

És erre egy barátságos arcú izmos férfi mászott ki az ablakon.

— Viz alatt vagyunk uram! A berendezést már felhordtuk a padlásra és mi várunk, míg engedi a víz. Bónis Györgynek hívják a derék embert, aki felajánlotta, hogy bevezet bennünket a község közepére. Elim-

dultunk, a magasabb fekvésű kertek alján mentünk egy ideig. Egyszerre megszakadt az út.

A vetés alatt mindenütt fél méteres a víz. Nem tudtunk volna tovább menni. Bónis György hamar megoldotta a kérdést. Felvett a hátára külön-külön bennünket és így vitt a derékig érő vízben. A legközelebbi udvar közelében megállunk. Innen lehet látni az utcát. Hullámos folyónak látszik az egész utca.

A házak, mintha elsüllyedtek volna, a sebes ár az ablakokat mossa. A vizen hatalmas fák vannak, melyeket a víz sodort ki. Kerítések, hidak, gerendák vegyest kergetik egymást a sebes árban.

Víz alatt a község.

Ujra felkapaszzkodunk emberünk háttára és gázolunk tovább a vízben. Siralmas hangok ütnek meg fülünket.

— Legalább az ágyneműt vihessem fel a padlásra.

Egy szegény öreg anyóka siránkozik a vízzel telt lakásában, melyben a ruhaneműk összekötve elszállításra várnak. Tovább megyünk, most egy kerítés állja utunkat. Keresztül mászunk rajta és tovább folytatjuk utunkat.

A község lát képe egy padlásról.

Betérünk újból egy udvarba. Nem találunk senkit. A lakók már a padláson vannak. Rozoga létrán megyünk fel. A padlás tele van butorokkal és ruhaneműekkel.

— Jó napot emberek!

— Jobbat mint a mai! Fogadják a köszöntést.

— Ide tessék jönni az ablakhoz innen sokat lehet látni.

A községből nagy terület látszik ide. Mindenütt víz és víz. A padlás lyukakon kétségbe esett emberi arcok tűnnek elő, s merően nézik a házukat nyaldosó árt. A vágóhid víz alatt, a református templom ajtaját mossa a víz. A Telegdy kastély virágai helyett most sárgás barna víz hullámszik.

Az utcán sehol senki. A postaépület előtt talán 10 négyszögmeternyi terület van zsúfolva emberekkel. Ide még nem ért el a víz.

Kong az oláh templom harangja

Négy óra van. Egyszerre megkondulnak a harangok az oláh templomban. Temetésre szól a harang. És ez most oly rémes, mintha ezt a kihalt községet temetnék. Tyirla Flóra halt meg és azt kellene most 4 óraker temetni. A halottas ház udvara vízzel van tele sőt méteres a víz a házban is. A koporsót már-már felbillenti az ár. A gyászoló család a padláson éri. Itt ma nem lesz temetés.

Omlanak a falak.

A kertek aljában vagyunk ismét. Ujra emberháton haladunk. A víz még itt is a tenyerünket éri. Megered az eső is. Most hirtelen nagy porfelhő száll fel. Osszedől egy ház. Szerencsére nem volt benn senki. Bónis György szállított meg se ütődik rajta.

— Nem ujság ez, kérem!

És egymásután sorolja el, hogy hány ház dőlt össze eddig. Pedig még több is lesz.

Benéztünk az orvosokhoz is. Dr Grünbaum Lipót szívélyesen fogad bennünket. Az ő lakásában még nincs víz, de az udvar és kert méteres vízzel van beborítva.

— Kérem, nem tudok kimozdulni, sem hozzám nem tud bejutni senki. Tessék nézni, hogy viszi a víz a hidamat.

Tényleg akkor sodorta el az erős hidat a víz és vitte lefelé.

Az orvostól lehet telefonálni. Legalább valamilyen összeköttetést tartunk a világgal.

Nő a víz.

Rév, Barátka egyre növekedést jelentenek. A víz tényleg szemmel láthatólag emelkedik. A házak egyre alacsonyabbaknak tűnnek.

Az emberek kétségbeesve tördelik kezüket. Gondolni sem mernek a következményekre. Ki tudja milyen éjszakájuk lesz ezeknek az szerencsétleneknek. A hatóság amit kívánni lehet megtesz. Erejéhez mérten segélyeket oszt, de mi ez egy községnek.

A szomszédos községek termése teljesen el van öntve. A kár ott megbecsülhetetlen.

Mezőtelegden sem a Körös sem a községen keresztül folyó Koppány patak medrét nem lehet megállapítani. Egy sebesen hömpölygő ár az egész község. Emberéletről kint tartózkodásunk alkalmával nem tudtak felvilágosítást adni, hogy valami szerencsétlenség történt volna. Az istállóba szorult állatokról sem lehet tudni semmit. Az emberek nemesak egyes helyektől, de egyik ház a másiktól is teljesen el van zárva.

Menekülünk.

Az ár egyre nő. Már lábunk alatt is víz van, pedig magas helyen vagyunk.

— Menekülünk urak, mert a visszavezető utat is elzárja a víz, akkor itt rekedünk.

Tényleg, amint körül nézünk mintha nagy tó közepén volnánk, úgy érezzük magunkat. Víz mindenfelé. Ujra emberháton vagyunk és átgázolunk a hullámokon. Nagynehezen elérjük kocsinkat és fellelékszünk, mikor elmarad mögöttünk e siralom völgye.

Velence veszedelme.

Tegnap délután négy óraker riadt telefonálás jelentette a város központjába, hogy Velencén ismét kiöntött a Körös. Kocsikon hajtattott ki Vadász József r.-felügyelő, Grácz Lajos tűzoltóparancsnok, Piko és Niessner mérnökök, Jeremiás János szakaszparancsnok.

A Kolozsvári-utca végén párnák, ágyak, szekrények vannak az út mentén, mezítalbas asszonyok és gyerekek fázkódnak. Tűzoltók piros-arany csákója csillog a sárga és hatalmas víz mentén, a bős Körös három méteres hullámokban rohan a kerteknek.

A mérnökök intézkedésére csákányokkal egy nagy vezérárkot húznak a kertektől a vasuti hid felé és így remélik, hogy éjjelre lefut a víz a lakóházak alól. A Kolliner-féle kavicsbánya egy óriási sárga tó.

A Rendes-telepen most dolgozik 30 ember. Földgátat vernek. Messziről vonyt egy kutya. Ott maradt egy szigeten egyedül. A nők csendesen sírnak.

Egyelőre tehetetlenül áll a hatóság. A laktanyákban éjjel-nappal katonai, rendőri és tűzoltói készenlét van. A Körös Réven esti 8 óraker 157 cm. volt. Állandóan telefonösszeköttetés áll fent Rév—Élesd—Mezőtelegd és Nagyvárad között. Figyelik a nyugtalan Körözt.

Ejfélkor a Körös Váradon 15 cm-t áradt.

Ejjel 10 óraker a Körös átszakította a gátat teljesen és elöntötte a Rendes-féle

telepet is. Két mérnök kiment tűzoltókkal. Az Auróra étegyár teljesen víz alatt áll. Éjjel után a Körös folyton nő. A vízmérce éjjel 1 óraker 2 méter és 24 cm.-t. mutatott a Szt. László hidnál.

Katonaság Vésztön.

A délután folyamán jelentették, hogy Vésztön a vasuti töltésen átzuhog az ár, ártörte sok helyütt a magas töltést és veszély fenyegeti a községet az állomással együtt.

Tabéry Armin főmérnök erre katonai segítséget kért és különvonattal összes mérnökei kíséretében Vésztőre utazott. Hír szerint roppant fárasztó munka után sikerült biztonságot teremteniök.

Késő éjjel érkezett tudósítás szerint a Körös Komádiban kiöntött és elöntötte Schwarz Ferenc birtokainak nagy részét.

A cirkusz nagytrombitája és a balkáni háború.

Itt trónol a Nagypiac-téren a Gazdag-cirkusz. Nem nagyon ostromolhatják a pénztárt a jegyekért, mert tegnap este valamelyik éhes és szomjas tagja a derék cirkusznak rátette kezét a harsogó nagy réztrombitára és elemelte. Elemelte úgy, hogy senki sem látta.

Nagy ribillió támadt erre a cirkuszban, mert ez a trombita volt a bűvszer, ez csalta, édesgette a publikumot messzeható hangjával. Az igazgató statáriumot tartott s az általános gyanu Carste Kristóf ellen irányult, aki zenész volt, szomorú és szőke macedón fiú.

Carstét lopás gyanuja miatt előállították a rendőrségre Kolontáry János elé. A szegény cingár cirkuszi zenész remegő térdekkel állott a rendőrfogalmazó előtt és tagadt, kegyetlenül tagadt.

Mikor látták, hogy nem mennek vele semmire és megdönthetetlen bizonyítékok merültek fel, hogy a drága jószágot ő sikasztotta el, a rendőrbíró elítélte 8 napra és kitoloncoltatásra.

Igen ám, de hirtelen akadályok merültek fel. Megállapították, hogy Carste Macedóniából val Oehrida községbe. Innen ezelőtt két évvel kelt utra és azóta nagyot változott odalent a Balkánon a világ képe.

Oehrida akkor török terület volt, Carste tehát török alattvaló. Most azonban nem lehet tudni, hogy hova tartozik a boldog kis macedón falu, ahová le kell kerülni a szomorú zenésznek. Állandóan folyik a harc azon a vidéken s így a hatóság zavarban van, hogy hova irányítsa, milyen állam, vagy birodalom rendőrségéhez a macedón toloncot.

Az irányítást zavarja egy legújabb miniszteri rendelet is, mely megtiltja a balkáni illetőségű toloncoknak Szerbián át való átkísérését. Csak azokat vállalja Szerbia, akik saját költségükön tudnak átvonulni.

Ennélfogva Carstét Zimony felé irányították és ott majd csak csinálnak vele valamit. Ő maga sirva könyörgött, hogy ne zavarják ki szép Magyarországból.

— Nagy ott lent most a veszedelem, hadd maradjak itt.

A nagy réztrombita eltűnése azonban ő rajta szárad és így valószínűleg lekerül harcias hazájába.

HIREK

Tájékoztató.

Julius 13. Katolikus Népszövetség nyári munkasága a Püspök fürdőben

*** A XII. országos katolikus nagygyűlés** védőségiét ujabban *Szmreosányi Lajos* egri érsek és *Batthyány Vilmos* gróf nyitrai püspök fogadták el. Az egri érsek az előkészítő bizottsághoz intézett levelében a többek közt a következőket írja: A folyó évi november hó 9-11. napjaira kitűzött XII. országos katolikus nagygyűlésnek nekem felajánlott védőségiét készséggel elfogadom, ez által is kifejezést óhajtván adni ama reményteljes várakozásomnak, amelyet a nagygyűlés eredményeként, az egységes katolikus erkifejtés terén szívem mélyéből óhajtok. Az előkészítő munkálatok költségeire egyidejűen 500 koronát küldtem a Szövetség elnöksége címére. A nyitrai püspök pedig a nagygyűlés jelentőségéről következőleg ír: Nagyméltóságodnak mult hó 23-án hoztam intézett nagybecsű leveléből örömmel vettem tudomást arról, hogy az Országos Katolikus Szövetség ezen évnek novemberében az ország katolikusait újlag nagygyűlésre hívja meg, hogy azon a katolikus társadalmi szervezkedésnek fontos kérdéseiről tanácskozhassanak. Midőn a XII. országos katolikus nagygyűlésnek felajánlott védőségiét elfogadom és a rendezés körül felmerülő kiadásokra 200 koronát küldök, egyúttal ama óhajomat is nyilvánítom, hogy a nagygyűlés a magyar katolikusokban az összetartást nevelje és őket nagy és fenkölt céljaik elérésére képessé tegye.

*** Katonák díszben.** Tegnap lázas napja volt a katonaságnak. Itt volt gr. *Marenczy* adlátus, honvédfőparancsnok helyettes és katonai szemlét tartott a hadapródiskolában. Az egész helyőrség állandóan díszben volt. Az adlátus ma délben utazik el Nagyváradról.

*** A hivatalos lapból.** A nagyvárad kir. főügyész *Beszterczey Imre* breznóbányai járásbírói irnokot a vezetése alatt álló kir. főügyészséghez irnokká nevezte ki.

*** Öngyilkos öreg.** Borzalmas módon vetett véget életének tegnap *Báránd* községben, egy öreg, hatvankét éves földmives ember, *Szabó Márton*. Egy seréttel töltött flóbert-fegyverrel a szájába lőtt és véresen terült el a földön. Pár pernyi kialódás után meghalt. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

*** A teherpályaudvar bajai.** A Kereskedelmi és Iparkamara beadvánnyal fordult a nagyvárad üzletvezetőséghez, amelyben kérte, hogy addig is, míg a teherpályaudvar nagyobb hibáit a kereskedelmi kormány a lapunk más helyén közölt felterjesztéshez képest kiküszöböli, egyes fontosabb hiányok pótlása végett az üzletvezetőség intézkedjék, így elsősorban is az áru-raktárhoz vezető utaknak tartós kockakövekkel való kiburkolását kéri a kamara.

*** Veszett kutya.** Borszeg községben tegnap egy kóbor veszett kutya barangolt és megmárt két kis gyermeket, akiket azonnal felszállítottak a Pasteur-intézetbe. Ezenkívül állatokat is megmárt a veszett eb. A megmárt állatokat zár alá helyezték, a hatóság pedig elrendelte az ebzárlatot.

* Elfogták a margittai rablókat.

A margittai és székelyhidi járáásokban hatalmas rablóbanda működött az utóbbi hetekben. Egyre-másra történtek a betörések, rablások, hol ebben, hol abban a községben, anélkül, hogy a tetteseket sikerült volna elfogni. Tegnap éjszaka ismét két betörés volt Margitta községben. A tettesek behatoltak *Popucz Mihály* lakásába, ahonnan elvitték az összes butorokat, vagy 220 korona értékben. Azután pedig betörték *Weisz Sámuel* üzletébe, ahonnan nagymennyiségű árut loptak el és elvitték a kasszában levő összes pénzt. A csendőrség erélyesen nyomozott az ügyben és délben sikerült is elfogni a tetteseket négy cigány személyében. Ajtai *Mihály*, Ajtai *Ignác*, *Demeter János* és *Demeter Imre* voltak a tettesek. Letartóztatták őket s kihallgatásuk alkalmával beismerték, hogy ők követték el az összes mostani betöréseket Margitta és Székelyhid környékén.

*** Párbaj, vagy halál.** (A *Vigadó mozgó szenzációja*.) Nagyszabású új műsor lesz ma a *Vigadó* mozgó közönségének. A film-piac egyik nevezetes ujdonsága, a „Párbaj, vagy halál” című francia társadalmi dráma kerül bemutatásra. Híres művészek szenzációs alakításait láthatják. Az új műsor két pompás francia bohózatot is tartogat „A furcsa talált kincs” és „A sétatálcá” címmel. Gyönyörű életkép „A gög ura.” Az előadások 7 órakor kezdődnek.

*** A Körösbe szédült.** A Lovass utcán késő este a Körösbe szédült egy kis leány. Nagy riadalom támadt és sikerült szerencsésen kimenteni.

*** Megszökött férj.** A temesvári rendőrség értesítése szerint *Giesner Arnold* szül. *Aszód Matild* ottani lakosnő kárára törvényes férje kereskedő 580 kor. készpénzt és 2 drb 100 kor. névértékű részvényt, valamint 1000 kor. értékű gyémántköves aranygyűrű ellopása után Temesvárról egy *Gergely Jánosné* nevű szintén temesvári asszony társaságában megszökött. *Gergelynének* Nagyváradon rokonai laknak s azt véli a temesvári rendőrség, hogy a szökött pár itt rejtőzködik. Kéri a káros asszony férjének a visszakisértetését. Az ellopott tárgyakról szívesen lemond, csak a férjét kívánja látni.

*** Szerencsétlenség a telepen.** *Láz Vaszalia* remetelóri lakos napszámos Remecen volt elfoglalva a facsuszatónál. A fadarabok egymásután gorultak feléje, s nem győzte azokat, már súlyoknál fogva sem félredobni. Egy gyorsan guruló nagyobb darab fa jobb lábát elütötte s az bokájában eltört. Beszállították a biharmegyei közpórházba.

*** Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plús kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt *Hatvány* és *Szentmiklós* szűcsök, Nagy Sándor-u. 1.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Szász épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x Utasok, Félix- és Püspökfürdőbe menni szándékozók figyelmébe ajánljuk *Serác Aurél* sörcsarokát (Váradvelencei állomásnál) hol a közönség kényelmére modern nyári fedett terraszok állanak rendelkezésre, amelyekben naponta frissen csapolt *Dréher-sör* és dupla maláta sör, kített borok, izletes hideg és meleg ételek kaphatók.

Vigyázzni tessék, hol vásároljon e hónapban olcsón és jó árut. Egy waggon befűző cukrom érkezett míg a készlet tart kilója 88 fillér. *Aszód* 8 féle zamatu mágnás pergelt kávéi, melyhez hasonló nem létezik 1/4 kiló 1.10. Saját darálású por cukor 1 kiló 90 fill. 1 kiló Hollandi csokoládé 2.10, 1/4 kiló erő és hízó kákáó 1 kor. *Brassói első rendű szalámi* 1 kiló 4.50, valódi *Ementháli sajt* 1 kiló 280, finom *liptói túró* 1 kiló 1.90. Tisztelettel meghívom a bevásárló közönséget *Kossuth-utcai fő üzlet*embe. I. fiók *Kert-utca*, II. fiók *Rákóczi-ut Kis Dávid* tőzsde mellett. *Aszód* trieszti kávé és tea közvetlen behozatala cukorka és csokoládé nagykereskedő.

x Az „Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t.” itteni fiókja június hó 1-én *Körház-utca 6. sz.* alatt modernül berendezett, újonnan épülő GARAGE ÉS JAVITÓMŰHELYT nyit meg. A garage és javítóműhely felszerelése és kiállítása minden követelményeknek megfelelő lesz. A társaság eme új vállalkozása automobilsta körökben általános meglepedést kelt, annál is inkább mivel Nagyváradon és az egész megyében ily szakszerűen berendezett garage és javítóműhely az autotulajdonosok között régen érzelt közönséget pótól.

x Ismét megérkeztek elegáns modellkalapok *UJHELYI RÓZA* Rákóczi-utcai üzletébe, finom gyászkalapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130 sz.

x FELHÍVJUK a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x Erdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc* utca 17. Telefon 832 sz.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbből a legrészesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, fűvegázak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sűrkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap-hívásra azonnal megjelennek.

x A városban számtalan esetben lehet csoportosulásokat látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztü cikkek**en, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztü áruháza árusít Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

x Különlegességi cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a **cukorka bonbonniere** a Bémer-teri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességek ízét. Ezért mindenkinek saját érdeke egészség szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezze be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel **Benedek Testvérek** tulajdonosok.

*** CSODASZÉP,** friss, ideál termésű csemegezőlő! **Őszibarack, cukordinnye, ausztrál ideál alma, friss paradicsom** stb. Kített hegyi borok, kőbányai szalon és maláta sörök. **MERTZ NÁNDOR** csemege üzletében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

x A Betfiai barlang titka már fel van fedezve, de az is nyílt titok, hogy játékot, ajándéktárgyat és egyéb bazáreiket a legjobban a **Párisi bazárban** a Sas. alatt lehet vásárolni.

x **Két jegész sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruhá kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagé-kapu mellett.

x **Szenzáció a Korona kávéházban**. Ma és minden este a Korona kávéházban egy országos hírnevű női zenekar hangversenyez a legújabb ének és zeneszámokkal naponta változtatós műsorral. **Biró Irénke** és **Báthory Adél** karmesternők vezetése alatt, a társulat tagjai elsőrangú erőkből van összeállítva u. m. **Biró Irénke** csellóművész, **Kövér Józsa** priménekes, **Báthory Adél** zongoraművész, **Földes Lili** kitűnő harmonista, **Füredi** övérek dob és hegedű művészek és **Várady Franciska** nagybőgős, a társulat magánzámokkal is szórakoztatja a n. é. közönséget, a hangverseny kezdete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves párfogást kérnek **Biró Irénke** és **Báthory Adél** karmesternők.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a **Mille Juliette** fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben**. Telefonszám 827.

x **Szandál** 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., Vászón cipő 35—42-ig 1 K-tól kezdve szürke és barna szarvasbőrből, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipők 3 koronától kezdve Feketénél Szent János-utcán, Kispipa mellett.

* **Kossuth-utca** 6. sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern háromszobás lakás melék helyiségekkel november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. ezám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré
színházi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyító gépek készítője Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban, levelekre válasz.

* **A kocsitartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk **ÜVEGES JÁNOS** kerékgyártó munkáira **Báthory-u. 9. sz. Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelennek.

x **Klein Vilmos és Társa** üzlete ismét megnyitott **Rákóczi-ut 18.** Meglehető olcsó és szolid árban szerezhetők be finom férfingek a 2—, láb- és gyermek-kötények —50, gyermek harisnyák —24, 12 drb finom batist zsebkendő 3—, férfi és gyermek sapkák már —36 fillértől, női kesztyűk —18 fillértől, vászoncipők —60 ftól. Mindezeneken kívül kaphatók férfi és női harisnyák, női clott lüster és vászon kötények, férfi és női esernyők, clott és sifon szoknyák, bőr és acél áruk és sétatokok nagyvásztékban. Nagyobb mennyiségű legújabbíngyűjtőt —50 fillérével árusítjuk ki.

x **Orleveles tanítónő** — mérsékelt díj mellett — órákat ad iskolai tantárgyakból, valamint zongora és hegedűből, akár saját lakásán, vagy pedig hához járva. Kivánatra tanít rajzot és olajfestést is. **Lakatos-utca 11. sz. a.**

x **A „Fekete Sas”** éttermeiben összegyűlemlő moslék a helyszínen azonnal eladó.

* **Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén** háromszobás uteai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Utazó bőröndök, utazási cikkeket legjobban és legolcsóbban STERNBERGNÉL, Szent László-tér 2. sz.

Szöllőgazdasági cikkek:
kék-kő, raffia, kénmáj, fonal, ojtó-viasz és pamut, rézkénpor, bordói por legjutányosabban a **WURST JÓZSEF** cégnél szerezhetők be.

Valódi **Chassala szandálok**, amerikai tennis cipők és szabadalmazott tennis ingek kizárólag **REICHARD** áruháza cégnél kaphatók.

TÓTH JÓZSEF
épület és műbutor asztalos Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 12. Lakatos-ház.
A legjutányosabb árszámítás mellett készít mindennemű épület portál és műbutorasztalos munkákat, valamint javításokat a legizlésebb kivitelben.
Tervek- és költségvetésekkel díjtalanul szolgálók.

Értesítés.
A mai naptól kezdve hához szállít a **Schlauch-téri kiosk** mindennap **jeges-kávét és fagylatot**, kisadag fagylat 24, nagyadag fagylat 30 és jegeskávé 30 fill. Megrendelések naponta bármely órában el lesznek intézve. **MAGYARI BÉLA** hírneves cigányzenekara szórakoztatja a n. érd. közönséget ünnep és vasárnap.

Vigyázat!!
DIÓSY SOMA (DIÓSY MISKA)
CIMFESTŐ, ZOMÁNC Tábla készítő
EMKE és PANNONIA KÖZT
ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN
TELEFON 839 SZ.

Olcsó gyógykurák itthon.
Asthma, köszvény, vesebajok gyógyítása **fénysugaras** fürdővel, Légzési bajok, tüdő, gége-hurut ellen. **Belégzési s süritett levegőjü** (pneumatikus) kamrák
Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni, mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.
Dr Rácz Ödön sanatóriumában
Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

Engel Dezső
vizgázott fogtechnikus
Lakását Bémer-térre (EMKE kávéház emeletére) helyezte át.

Kossuth-utca 2 sz. házban a volt **Tóth Zsigmond** féle **üzlet-helyiség** azonnal kiadó. Értekezhetni a Polg. Tak.-pénztárnál

OCCASSIO ELADÁS a tavaszi idényre
Tátray Gusztáv kézimunka üzletében
Rákóczi-ut 4.
Telefon 783. :: Telefon 783.

SPORT
A kerületi döntő mérkőzés. A közönségnek, mely még élénk hatása alatt áll az elmúlt vasárnapi nagyszerű football-mérkőzésnek a legközelebbi vasárnap ismét rendkívüli élvezetes labdarugó mérkőzés élvezetében lesz része. E napon fog itt ugyanis bemutatkozni a kerület másik alosztályának az ungvárinak bajnoki győztese az ungvári AC csapata, hogy az itteni győztesrel a NAC csapatával a kerületi bajnoki címért megküzdjön.
A NAC csapatát a legjobb hír előzi meg, alosztályában igen szép eredményeket ért el, úgy hogy a legnagyobb reménységgel veszi fel a vasárnapi küzdelmet. — A döntő bajnoki mérkőzés vasárnap délután fél 6 órakor lesz Nagy Lajos szövetségi bíró vezetése alatt.
Tennisz verseny. A NAC e sáisonban ismét megrendezi szokásos tennisz versenyt, felvilágosítással ifj. Schmidt Béla szolgál, ki lelkesen fáradozik a siker érdekében.

FODOR L. LAJOS

VIZSG. FOGTECHNIKUS
(Nagyvárad, Rákóczi-ut 9 sz.
Barcs-ház. Telefon 865.)

Végzi a FOGÁSZAT körébe eső összes műveleteket a MODERN FOGÁSZAT és FOGTECHNIKA LEGUJABB VIVMÁNYAI szerint, LEGMESSZEBB MENŐ KEZESSÉG MELLETT. IDEGÖLÉS, FOGTÖMÉS, FOGHUZÁS TELJESEN FÁJDALOM NÉLKÜL.

VILLAMOS MEGÁLLÓ.

Telefon 865. Telefon 865.

**IGAZSÁG-
SZOLGÁLTATÁS**

Sikkasztással vádolt festő.

Fáy Sándor festőművész ellen, mint annak idején a lapok megírták, társa, Nagy Ernő feljelentést tett sikkasztásért. A vádak nem nyertek bizonyítást és a törvényszék Fáy Sándort felmentette. Az alaptalanul meghurcolt festő erre hatóság előtti rágalmazás és becsületsértés miatt megtette a feljelentést Nagy Ernő ellen.

Az ügy tárgyalását tegnapi tüzte ki Jankovich járásbíró. A tárgyalás elején a vádlott kijelentette, hogy hajlandó a legmesszebbmenő elítélést nyújtani Fáy Sándor ellen. Egy nyilatkozatot adott melyben az alaptalan feljelentésért sajnálatát fejezi ki és bocsánatot kér. Erre a főmagánvádló képviselője, dr. Pényes Samu Fáy Sándor nevében, aki a tárgyaláson betegsége miatt nem jelenhetett meg, a vádat visszavonta. A járásbíró erre a további eljárást megszüntette.

MULATSÁG

A Katholikus Népszövetség nyári mulatságát a rendezőség, mint már jeleztük, kénytelen volt a kedvezőtlen időjárás folytán július 13-ra, vasárnapra halasztani. Ha az időjárás jobbra fordul, akkor a mulatság most vasárnap meg is lesz tartva. Ha azonban az esőzés nem szűnik meg, akkor ismét tovább halasztja a rendezőség a mulatságot s erről a közönség a Tiszántul vasárnapi számában fog értesítést nyerni.

**SZERKESZTŐI
PÓSTÁJÁZÁS**

N. M. Igazsága van. A mit lapársunk az indiai hercegről olyan érzékenyen megírt — tegnap, az csekély öt nappal előbb már benne volt részletesen a Tiszántulban.

NYILTÉR

□ □ □

Hungária borozó (büffe)

megnyílt

Rimanóczy-u. 4. sz. alatt
Royallal szemben, szolid női kiszolgálás,
nyitva éjjel-nappal.

Finom hideg ételek és italok,
külön termek rendelkezésre. A
n. é. közönség szíves pártfo-
gását kéri

Östreich József
vendéglős, a szalon kávéház
volt tulajdonosa.

TÁVIRATOK

□ □ □

Tisztát üdvözlük.

Budapest, július 10.

A pestmegyei munkapárt tegnap küldöttségileg üdvözölte gróf Tisza Istvánt. A küldöttséget gróf Teleky József elnök vezette. Tisza megköszönte az üdvözlést és kiemelte válaszában, hogy nem fog megtántorodni utjában, hanem halad kitüzött célja felé.

A jegyzők öröme.

Budapest, július 10.

Ma Sándor János belügyminiszternél tisztelgett a kisküküllői jegyzők egyesülete. A miniszter kijelentette, hogy ősszel az első javaslat, a mit be fog terjeszteni, a jegyzők és segédjegyzők fizetésrendezéséről fog szólni.

Károlyit meggyőzte Andrássy.

Budapest, július 10.

Károlyi Mihály gróf Tiszadobon járt s kijelentette, hogy lelkesen csatlakozik Andrássyhoz. A választójogi ellentét nem okoz aggodalmat, mert az nem elvi, csak alaki.

Debrecen bizalma.

Budapest, jul. 10.

(Saját tud.) Debrecen város közgyűlése ma 101 szavazattal 62-vel szemben bizalmat szavazott a kormánynak és gróf Tisza Istvánt a város diszpolgárává választotta. A közgyűlésen obstrukció folyt s éjjel 10 órakor ért véget.

Lezuhant siklóvasut.

Róma, jul. 10.

A nápolyi siklóvasutnál elszakadt az egyik sodrony. A zsufolásig megtelt kocsik lezuhant a mélységbe és teljesen összezúzódott. Két

utas szörnyet halt, tiz súlyosan megsebesült.

Marosvásárhely pusztulása.

Budapest, jul. 10.

(Saját tudósítónktól.) A város víz alatt áll. Három kilós jeges esnek. A villanygyár tönkrement. A város sötét. Az eső állandóan ömlik. A Maros vize négy méteres. A lakosság sirva menekül. Eddig hat halott van.

Halálra ítélték

a spanyol király merénylőjét.

Madrid, jul. 10.

Sanchez Alegre-t halálra ítélték. Az ítélet megokolás kimondja, hogy a merénylőt előre megfontolt szándékkal és alattomosan hajtotta végre a merénylő.

Bevonulás Bulgáriába

Bukarest, jul. 10.

A román hadsereg parancsot kapott, hogy törjön be Bulgáriába. A szófiai román követ átadta a hadüzenetet a bolgár kormánynak.

Uj reunió.

Páris, jul. 10.

(Saját tud.) A nagyhatalmak ismét közbelépnek és Londonban rövid idő múlva összeül az új reunió.

Bulgária meghajlik.

Páris, július 10.

Bulgária megborzadt a rengeteg vértől és kijelentette, hogy meghajlik az orosz kormány ítélete előtt.

KÖZGAZDASÁG

□ □ □

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.24
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.75
Októberi rozs	— — —	8.92
Juliusi tengeri	— — —	7.60
Aug. tengeri (1913)	— — —	7.80
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.26
Októberi zab	— — —	8.54

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	805.50
Osztrák hitelrészvény	—	612.—
4%-os koronajáradék	—	80.90
Osztr. magy. államv.	—	685.—
Jelzálogbank	—	412.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	502.—
Hazai bank	—	278.—
Magyar bank	—	524.50
Keresk. bank	—	3600.—
Rimamurányi	—	668.50
Salgótarjáni kőszén	—	734.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1005.—
Közuti vasut	—	625.75
Városi villamos	—	352.—
Adria	—	530.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

ad. 309—1913/13. sz.

Pályázat.

A Nagyváradi városi szakirányú iparostanonciskolában ujonnan szervezett ipariskolai rajztanítói állásra ezennel pályázatot hirdetünk. Az állás elemi iskolai tanítói s ezenkívül a megválasztástól számított legalább két éven belül megszerzendő iparostanonciskolai közismereti és szakrajztanítási képesítéshez van kötve. A megválasztott tanerő munkaköre heti 24 órás tanításban van megállapítva azzal, hogy az iskola adminisztratív teendőiben való segédkezés is kötelessége leendő.

Az állás javadalmazása:

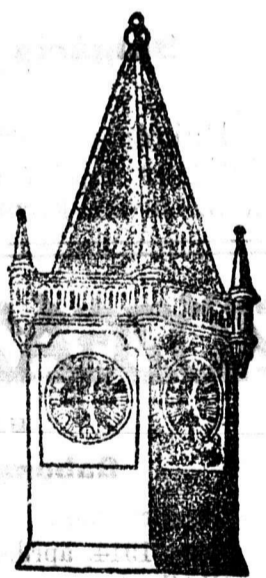
1. Törzsfizetés 2000 korona.
2. Öt-öt évenként kétszer 200—200 korvárosi pótlék.
3. A polgári iskolai tanítók részére megállapított öt ötödéves korpótlék.
4. 500 korona lakbér.

A pályázók kérvényeiket eddigi működésüket és képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelve 1913. július hó 31-ig alulírott igazgatóhoz adják be. A megválasztott állását f. évi szeptember hó 1-én tartozik elfoglalni.

Nagyváradi, 1913. június hó.

Szűcs Izsó,
igazgató.Lukács Ödön,
városi tanácsos,
iparokt. biz. elnök.**Mezey Dezső**toronyóra készítő
Nagyváradi, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégibb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra
készítő telepe.
Olcso árak, több
évi jótállás.
Villanyerő
berendezés.

Kivánatra árjegyzéket
bérmentve küld.**A Szent László-nyomdában**

az egyházmegyei főtanfolyamok
által a róm. kath. népiskolák szá-
mára összeállított minta szerinti

Heti órarend-ek

már kaphatók és pedig:

- (A teljesen osztott iskolák számára
(minden egyes osztály külön-külön)
dbja. 16 fill.
- B) részben osztott (két osztály együtt)
iskolák számára 20 fill.
- C) részben osztott (három vagy négy
osztály együtt) iskolák számára 20 fill.
- D) csztatlan (hatosztály együtt) isko-
lák számára 20 fill.

A megrendelésnél a fentebbi megkülönbözteté-
sek és az egyes csoportok szerinti példányszá-
mok pontos feltüntetését kérjük.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepeNagyváradi
Rákóczi-u. 20.**LEGOLCSÓBB**

és legjobb bevásárlási forrás

özv. Kádár János-né
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötöz-
hárs, kékkő, auto- és gépjárműk és
auto-benzin nagy raktára ::

A

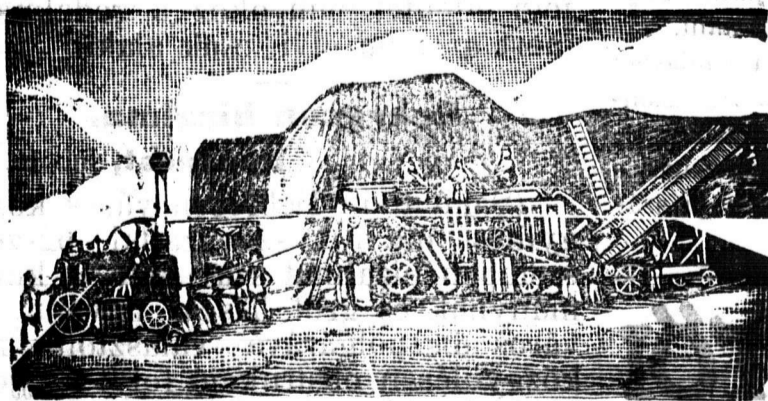
jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja**Kecskeméti István**is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
dezt étterme

Nagyváradi, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésű
borai, előzékeny kiszolgálás, szo-
lid polgári árak. Abonensek naponta
felvételnek.

**Ajánlja gépjavitó telepét, malomberen-
dezések, rézöntés, henger rovátkálás,
esztergályozás és minden e szakmába vágó mun-
kának a legpontosabb elvégzésére.**

Csordás József

villanyerőre berendezett

gépjavitó telepe

NAGYVÁRAD
Templom-u. 7.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyváradi, Bémer-tér.

**Tűz- és betörésmentes
pénztárszekrények (safes) bérbeadása.**

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben léte-
sített safe-deposit osztályunkban külön-
féle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély
díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlet fél ér-
téktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti
és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő
biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az ér-
deklődőknek készséggel bemutatjuk és részle-
tes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Jó bornak

nem kell cégér

régi magyar közmondás ezt bizo-
nyítja a **FEKETE SAS** étterem
új bérője, kinek a sok hirdetésre
szüksége nincs, mivel már ugys
köztudomásu tény, hogy ujonnan
berendezett francia és magyar
konyha áll a n. é. közönség
rendelkezésére. Az alsó étter-
mekben női kiszolgálás, aki a
kitűnő konyháról és figyelmes ki-
szolgálásról még nem győződött
meg, az tegyen egy próba látó-
gatást. :-:

RUFF TESTVÉREKépület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, vas-
szerkezetek, vízvezeték javítá-
sok és takaréktűzhelyek első-
rendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése
ugymint:
ekék, boronák, borsajtók és szőlő-
zúzó stb. Lános kútánk ugy-
tartósság, mint vízemelő képesség
tekintetében minden eddigit fölülmu-
nak. Mindennemű gépjavitások szak-
szertier. és gyorsan eszközöltetnek.

VASUTI MENETREND.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Gy. v.		V. v.		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		Gy. v.		Tv. sz.		Sz. v.		Gy. v.		Gy. v.		Gy. v.			
5	7	00	13	8	20	2	15	9	85	Ind.	Budapest k. p. u.	Erk.	5	20	7	20	6	15	11	30	6	50	
7	22	8	49	11	31	4	25	9	47	11	25	Bpest ny. p. u.		10	17	3	34	11	37	3	27	7	33
9	01	10	35	2	05	5	56	12	25	1	03	Szolnok		5	06	12	52	3	52	9	40	9	54
5	5	13	37	2	19	6	15	12	41	1	03	Püspökladány		4	50	12	42	9	21	12	35	5	52
9	21	5	44	2	35	6	23	12	56	1	39	Báránd		4	28	12	25	8	59	9	35	12	20
9	37	6	09	3	07	3	07	1	16	1	39	Sáp		3	58	12	05	8	26	9	21	12	01
9	55	6	23	3	21	3	21	1	42	1	39	Berettyóujfalu		3	35	11	51	8	08	11	48	5	17
9	55	6	37	3	21	3	21	1	42	1	39	Mezőpeterd		3	20	11	39	7	50	11	36	4	57
6	55	6	44	3	34	3	34	1	55	1	39	Biharkeresztes		2	47	11	26	7	39	11	23	11	23
10	11	7	04	3	42	7	00	2	04	2	11	Bors		2	37	11	26	7	26	11	23	11	23
10	20	7	17	3	54	7	14	2	15	2	20	Biharpüspöki		2	27	11	18	6	55	8	48	11	16
7	24	12	05	4	18	7	14	2	52	2	25	Nagyvárad	Ind.	2	15	11	09	2	26	6	42	8	41
7	33	12	10	4	24	7	19	2	59	2	25	Nagyvárad	Érk.	6	30	10	34	2	16	6	50	8	34
7	45	12	41	4	35	11	45	3	08	3	08	Várad-Velence		6	22	10	27	6	43	10	47	10	47
7	59	12	51	4	47	12	00	3	29	2	58	Fugyivásárhely		6	06	10	18	6	32	10	39	10	39
8	10	12	29	4	57	12	21	3	29	2	58	Mezőszakadát		5	50	10	00	6	17	10	29	10	29
8	19	1	07	5	12	12	31	3	45	3	07	Mezőtelegd		5	40	10	00	6	08	8	10	10	23
8	27	1	13	5	12	12	40	3	45	3	07	Mezőtelki		5	26	10	00	6	17	10	29	10	29
8	34	12	42	5	16	12	55	3	50	3	07	Czeczke		5	19	10	00	6	41	10	10	10	10
8	40	1	24	5	16	12	55	3	50	3	07	Elesd		5	12	9	44	1	37	5	35	7	58
8	50	1	32	5	16	12	55	3	50	3	07	E'ed megálló		5	04	9	38	5	24	10	01	10	01
9	05	1	48	8	15	1	29	4	09	3	28	Rikosd		4	34	9	25	1	23	5	17	7	43
9	14	1	54	8	15	1	29	4	09	3	28	Rév		4	45	9	25	1	23	5	07	7	43
9	19	1	59	8	15	1	29	4	09	3	28	Rév megálló		4	34	9	25	1	23	5	17	7	43
9	33	1	59	8	15	1	29	4	09	3	28	Zichy barlang		4	28	9	16	4	49	9	43	9	43
9	43	2	17	6	05	2	17	4	39	4	01	Vársonkolyos		4	22	9	13	4	43	9	43	9	43
9	55	2	26	6	15	2	17	4	39	4	01	Barátka		4	09	9	04	4	81	9	33	9	33
10	08	2	37	6	15	2	17	4	39	4	01	Jádvölgy		4	00	8	56	4	12	9	22	9	22
10	28	2	53	6	37	2	17	4	39	4	01	Királyhágó		3	50	8	48	4	01	9	15	9	15
12	52	3	16	4	43	8	34	10	32	5	47	Feketető		3	38	8	33	3	56	6	59	8	58
												Csucsá		12	00	6	19	10	54	11	25	5	20
												Erk. Kolozsvár	Ind.	12	00	6	19	10	54	11	25	5	20

Nagyvárad—Vasköh.

Szv.	Tvsz.	Ind.	Nagyvárad	Erk.	
4	28	9	49	7	08
4	41	9	88	6	57
4	56	9	24	6	45
5	05	9	17	6	37
5	21	9	08	6	25
5	28	8	37	5	59
6	11	8	25	5	46
6	26	8	09	5	31
6	43	7	55	5	18
7	00	7	36	4	59
7	13	7	22	4	45
7	27	6	56	4	05
8	10	6	46	3	51
8	24	6	23	3	37
8	38	6	14	3	29
8	51	6	00	3	14
9	04	5	53	2	05
9	18	5	44	2	44
9	32	5	34	2	32
9	46	5	24	2	19
9	59	5	14	1	08
10	13	4	01	1	43
10	27	4	31	1	31
10	41	4	19	1	18
10	55	4	07	1	03
11	09	3	53	12	50

Vésztő—Kötegyán—Pusztahollód.

Vv.		Szv.		Vv.		Szv.		Vv.		Szv.		
6	33	10	21	5	15	ind.	Vésztő	Erk.	9	18	7	56
6	42	10	29	5	33		Okány		9	00	7	33
6	53	11	03	5	57		Nagygyanté		8	41	7	23
7	08	11	10	6	12		Sarkadkeresztúr		8	31	7	14
7	17	11	25	6	19	Érk.	Kötegyán	ind.	8	13	7	04
8	01	11	50	6	58	ind.	Kötegyán	Érk.	7	19	6	52
8	14	12	32	7	11		Pósupuszta		7	07	6	42
8	27	12	24	7	18		Illye		6	57	5	56
8	40	12	38	7	25		Csegöd		6	44	5	43
8	53	12	51	7	32		Erdőgyarak		6	25	5	35
9	06	13	04	8	01		Árpád		6	16	5	27
9	19	13	17	8	08		Feketebátor		6	06	5	18
9	32	13	30	8	15		Feketető		5	54	4	57
10	00	13	43	8	22		Tenke		5	44	4	38
10	13	13	56	8	29		Körösmart		5	34	4	17
10	26	14	09	9	00		Tenkemocsár-Gyanta		4	51	4	07
10	39	14	22	9	07		Pusztahollód	Ind.	4	40	3	57

Szombatság—Venterrogoz—Bihardobrosd.

Vv.		Tvsz.		Vv.		Tvsz.		
7	06	7	50	ind.	Szombatság-Venterrogoz	Érk.	6	88
7	35	8	19	ind.	Nánahyegyes	ind.	6	06
7	45	8	29	Érk.	Bihardobrosd	ind.	5	56

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad—Ujdombóvár—Fiume.

Szv.	Tvsz.	Ind.	Nagyvárad	Erk.	
6	01	10	10	1	15
6	10	10	20	1	27
6	27	8	38	1	51
6	42	8	44	1	03
6	57	8	55	1	15
7	12	10	53	2	22
7	27	10	03	2	34
7	42	11	12	2	42
7	57	11	20	2	55
8	12	11	29	3	02
8	27	11	38	3	10
8	42	11	49	3	19
8	57	11	58	3	27
9	12	12	05	3	35
9	27	12	14	3	43
9	42	12	23	3	51
9	57	12	32	4	00
10	12	12	41	4	08
10	27	12	50	4	16
10	42	13	00	4	24
10	57	13	09	4	32
11	12	13	18	4	40
11	27	13	27	4	48
11	42	13	36	4	56
11	57	13	45	4	04
12	12	13	54	4	12
12	27	14	03	4	20
12	42	14	12	4	28
12	57	14	21	4	36
13	12	14	30	4	44
13	27	14	39	4	52
13	42	14	48	4	00
13	57	14	57	4	08
14	12	15	06	4	16
14	27	15	15	4	24
14	42	15	24	4	32
14	57	15	33	4	40
15	12	15	42	4	48
15	27	15	51	4	56
15	42	16	00	4	04
15	57	16	09	4	12
16	12	16	18	4	20
16	27	16	27	4	28
16	42	16	36	4	36
16	57	16	45	4	44
17	12	16	54	4	52
17	27	17	03	4	00
17	42	17	12	4	08
17	57	17	21	4	16
18	12	17	30	4	24
18	27	17	39	4	32
18	42	17	48	4	40
18	57	17	57	4	48
19					

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

4FI YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyleg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövetfü gőnyök, bútor szövetek, papi és egyenruák vegyleg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvköttőt,

szuszpenzoriumok fecskendők és betegápolási cikkeket, u. m. egyenestartók, hasköttők, ágytálak, bidég,

anatómiai sérvköttők,

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és mű-

végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árendedmény.

Melocco Péter cementárugyár és építés vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad, Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

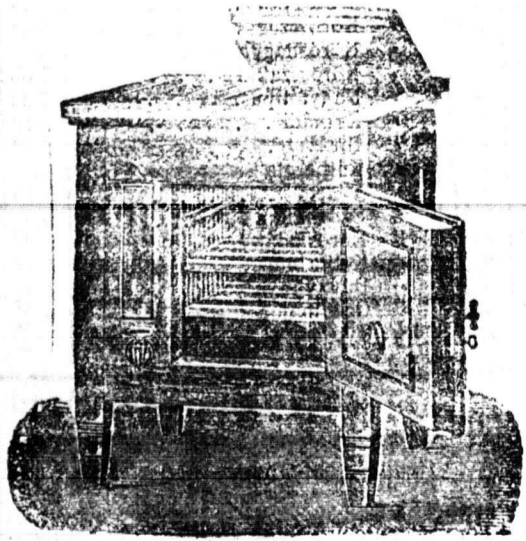
Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méreteken és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kúgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

J É G S Z E K R É N Y E K
FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK

kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek
vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.